

Fylkesmannen i Hordaland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Eric Backer-Røed, 55 57 21 45

Vår dato
01.02.2011
Deres dato

Vår referanse
2011/307
Deres referanse

Hansa Borg Bryggerier AS
Postboks 24 Kokstad
5863 BERGEN

Endelig rapport fra tilsyn ved Hansa Borg Bryggerier AS i Bergen

Tilsyn ved Hansa Borg Bryggerier AS ble gjennomført 24. og 25. januar 2011. Tilsynet er en del av Fylkesmannens planlagte tilsynsvirksomhet i 2011.

Rapporten inneholder de avvik det var enighet om på sluttmøtet 26. januar 2011. Frist for tilbakemelding om bedriftens tiltak og framdrift for å rette avvik er satt til 1. mai 2011.

Fylkesmannen takker Hansa Borg Bryggerier AS for godt samarbeid under tilsynet.

Med hilsen

Kjell Kvingedal e.f.
seksjonssjef

Eric Backer-Røed
senioringeniør

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift.

Endelig rapport fra tilsyn ved Hansa Borg Bryggerier AS i Bergen

Bedriftens adresse: Postboks 24 Kokstad 5863 Bergen **Dato for tilsynet:** 24. og 25. januar 2011
Kontaktperson i bedriften: Frank Rørlien **Fra Fylkesmannen:** Eric Backer-Røed
Sissel Storebø
Nina Vadøy

Tilsynet omfattet:

- Bedriftens overholdelse av gjeldende utslippstillatelse med vekt på utslipp til vann og avfallsbehandling
- Internkontroll for det ytre miljø med vekt på risikovurdering, avviksbehandling og erfaringstilbakeføring

Sammendrag av resultater:

Fylkesmannen har gitt følgende avvik under tilsynet:

- Hansa Borg Bryggerier AS, Bergen har ikke fullt ut etablert og iverksatt internkontroll for det ytre miljø
- Bedriften overholder ikke utslippsgrensene

Det ble ikke gitt merknader under tilsynet.

Frist for å gi skriftlig tilbakemelding om tiltak og framdrift er 1. mai 2011.

Utarbeidet dato:

Godkjent dato:

Sign.:
Eric Backer-Røed
senioringeniør

Sign.:
Kjell Kvingedal
seksjonsleder

Innhold

1. Innledning
2. Dokumentunderlag
3. Omfang
4. Avvik
5. Merknader
6. Gjennomføring

Vedlegg

Vedlegg 1: Dokumentunderlag for tilsynet

Vedlegg 2: Deltakere ved tilsynet

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter et tilsyn ved Hansa Borg Bryggerier AS perioden 24. - 25. januar 2011. Tilsynet er en del av Fylkesmannens planlagte tilsynsvirksomhet for 2011. Rapporten beskriver de avvik som ble gitt og gir derfor ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.

Følgende tema inngår i tilsynet ved Hansa Borg Bryggerier AS:

- Bedriftens overholdelse av gjeldende utslippstillatelse med vekt på utslipp til vann og avfallsbehandling
- Internkontroll for det ytre miljø med vekt på risikovurdering, avviksbehandling og erfaringstilbakeføring

For Fylkesmannen var en forventning til målrettet styring utgangspunktet for emnene som ble tatt opp med bedriften. Målrettet styring kan f.eks. beskrives gjennom generelle funksjoner som å:

- fastsette mål
- planlegge og organisere for at målene kan nås
- kontrollere og verifisere at arbeidet blir utført som planlagt
- vurdere og behandle avvik, og foreta nødvendige korrigerende tiltak for å hindre gjentakelser
- bruke erfaringer systematisk til forbedringer

Tilsynet ble gjennomført ved gransking av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i bedriften, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis. Rapporten omhandler avvik som er avdekket under tilsynet.

- **AVVIK** er definert som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.
- **MERKNAD** er definert som et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for tilsynet var:

- Aktuelle lover og forskrifter
- Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for tema for tilsynet.

Dokumenter av spesiell viktighet for gjennomføring av tilsynet er listet i vedlegg 1.

3. Omfang

Omfanget av Fylkesmannens tilsyn er nærmere beskrevet i vedlegg 2. Fylkesmannen har ikke vurdert andre områder av virksomheten.

4. Avvik

Følgende avvik ble avdekket under tilsynet:

Avvik 1

Hansa Borg Bryggerier AS i Bergen har ikke fullt ut etablert og iverksatt internkontroll for det ytre miljø

Avvik fra: *Internkontrollforskriften §§ 5.4, 5.6 og 5.7*

Kommentarer

Internkontrollforskriften pålegger den som er ansvarlig for virksomheten å sørge for at det innføres og utøves internkontroll, jf § 4. Internkontrollen skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig og på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse, jf. § 5.

Mål - § 5.4

Bedriften skal fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet.

For at internkontrollen skal kunne fungere som et verktøy for bedriften til å forbedre seg på det ytre miljø, er det viktig å sette seg konkrete mål for arbeidet. Målene bør etterfølges av en handlingsplan med parametre for måloppnåelse. Mål skal dokumenteres skriftlig.

De sentrale målene for 2010 i årsrapport for 2009, avd. Bergen for ytre miljø er til dels vanskelig å etterprøve. Dette gjelder eksempelvis følgende mål:

- *Fortsette arbeidet mot en fremtidig ISO 14000 sertifisering*
- *Stadig forbedre kildesortering og redusere mengden restavfall*

Risikokartlegging - § 5.6

Bedriften skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Bedriften har etablert et system for risikokartlegging av virksomheten. Kartleggingen omfatter områder som har betydning for det ytre miljø. Kartlegging er datert 20. desember 2010.

Ved lekkasje av kjemikalier ved filterhall, tapperi og kjemikalieromprosess er det beskrevne tiltak for å begrense konsekvens av lekkasjen, spyling med store mengder vann. Dette er i strid med pkt 3.1 i utslippstillatelsen. Det ble opplyst at praksis ikke er i tråd med det beskrevne tiltaket og at absorpsjonsmiddel er tilgjengelig og vil bli benyttet.

Bl.a. avviksbehandling - § 5.7

Bedriften skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse miljø-, og sikkerhetslovgivningen.

Å registrere avvik er en viktig del av internkontrollen. God avviksregistrering gir grunnlag for å sikre at praksis er i samsvar med gjeldende krav.

- Bedriften har ikke en klar definisjon av begrepet avvik som omhandler det ytre miljø.

- Bedriften har etablert et system for å registrere avvik for å sikre kvalitet på produktene. Systemet blir i mindre grad benyttet for det ytre miljø, jf. manglende avviksbeskrivelse av analyseresultater og pH-verdier. Prosedyre for prøvetaking, vedlikehold og kalibrering i avløpsstasjonen er av eldre dato (2005) og er ikke henhold til dagens praksis.
- Faktisk lagring av farlig avfall er tilfredsstillende, men det er ikke utarbeidet rutiner for håndtering av farlig avfall. Dette omfatter mellomlagring, levering og deklarerer. Farlig avfall blir ikke levert til godkjent mottak hvert år.
- Rutine for substitusjon i prosedyre for Oppfølging av ytre miljø gir ikke noen klar beskrivelse av hvordan substitusjon skal utføres i bedriften.
- Avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall er lite kjent i bedriften.

Avviket bygger på følgende observasjoner:

- Gjenomgang av bedriftens egen dokumentasjon
- Intervjuer med ansatte
- Befaring av bedriften

Avvik 2

Bedriften overholder ikke utslippsgrensene

Avvik fra: *Utslippstillatelse av 10. mai 2010 pkt 3.1 fra Fylkesmannen i Hordaland.*

Kommentar:

I 2010 ble det tatt 11 prøver av avløpsvannet. Kravet er 12 prøver. KOF-verdiene ble overskredet i 2 av 11 prøver. BOF-verdiene ble overskredet i 4 av 7 prøver. SS-verdiene ble overskredet 3 av 11 prøver. Dette gjelder maksimalverdiene.

Gjennomsnittverdiene er overskredet for alle parametre.

Driftsjournal for avløpsstasjon i januar 2011 viser at 6 av 15 målinger overskrider pH-kravet. Resultatene fra pH - målingene utført av Eurofins i 2010 viser at 1 av 4 av prøveresultat er for høy.

Det er planlagt nytt utjevningsbasseng med pH-justering. Det opplyses at dette skal prosjekteres i 2011 og etableres i 2012.

5. Merknader

Det ble ikke gitt merknader under tilsynet.

6. Gjennomføring

Tilsynet omfattet følgende aktiviteter:

Formøte 13. januar 2011

Informasjon fra Fylkesmannen om gjennomføring av tilsynet.

Intervjuer 24. og 25. januar 2011

10 personer ble intervjuet.

Sluttmøte 26. januar 2010

Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 2 er det gitt en oversikt over deltakerne på tilsynet.

Dokumentasjonsunderlag for tilsynet

1. Forurensningsloven med forskrifter
2. Internkontrollforskriften
3. Utslippstillatelser fra Fylkesmannen i Hordaland 10. mai 2010
4. Bedriften egen dokumentasjon av internkontrollen:
 - Lutforbruk
 - KHB – 003 Avløpsstasjonsrapport
 - KHB – 002 Avløpsstasjon
 - KH – 5.12. Internrevisjon
 - KH – 5.11.01. Opplæring
 - KH – 5.05.03 Avviksbehandling
 - 030314 Avløpsstasjon
 - 10. HHB Hovedplan 2008 – 2010
 - 09. Intern revisjonsplan
 - 04.2008 Sept Bergen E1-S1 ns Rapport
 - Organisasjonskart
 - Avløpsmålinger for 2009 og 2010
 - KHMS - B – 2.0 Risikoanalyser
 - HMS - 01. Internkontroll
 - Hms - 02. HMS organisasjon HBB
 - HMS - 03. Organisasjon, kover, forskrifter
 - 007. HMS-rapport 2009 Bergen 12.03.10
 - KH – 5.10.07 Varsling av en hendelse
 - KH – 5.20 Internkontroll HMS
 - KH – 5.20.50 Oppfølging av det ytre miljø
 - KH – 5.20.51 Kildesortering
 - KHMS – 5.20.11 Bruk og oppbevaring av helseskadelige og giftige stoffer
 - KHMS – 5.20.11.01 Instruks stoffkartotek
 - KHMS – 5.20.20 Rapport skjema for hendelser

VEDLEGG 2

Deltakere ved tilsynet

Navn	Funksjon	Formøte	Intervju	Sluttmøte
Lars Midtgaard	adm. dir.		X	X
Lars Giil	produksjonssjef	X	X	X
Geir Morken	KHMS - sjef	X	X	X
Alf I. Johannessen	prosjekt- og utviklingssjef	X	X	X
Frank Rørlien	fabrikksjef	X	X	X
Øystein Mathisen	vedlikeholdssjef		X	X
Svein R. Nonaas	arbeidsleder		X	X
Tor M. Knutsen	tapperiformann		X	X
Carl E. Sæther	prosessjef		X	X
Vivian Saltkjel	laboratorieleder		X	X

Fra Fylkesmannen deltok Sissel Storebø og Eric Backer-Røed med sistnevnte som revisjonsleder. Nina Vadøy var med som observatør.